

Naročnina za celo leto 2 K.

Posamezna številka velja 6 vin.

Naročnina se tudi na pol leta plačuje in se mora poslati vnaprej.

Cena oznanil je za eno stran 64 K, 1/2 strani 32 K, 1/3 strani 16 K, 1/4 strani 8 K, 1/8 strani 4 K, 1/16 strani 2 K, strani 1 K.

Pri večkratnem oznanilu je cena posebno znižana.

Stajerc

Za oznanila (inserate) uredništvo in upravništvo ni odgovorno. Uredništvo in upravništvo je v Ptujju v gledališkem poslopiju štev. 3. Štajerc izhaja vsaki drugi petek, datiran z dnevom naslednje nedelje. Dopolni dobrodošli in se sprejemajo zastoj. Rokopisi se ne vračajo in se morajo najdalje do ponedeljka pred izdajo dotične številke vposlati.

Štev. 7.

V Ptujju v nedeljo dne 1. aprila 1906.

VII. letnik

Važne besede naprednega slov. kmeta v ptujškem okr.

Mir bodi med nama, bodisi Nemeč ali Slovence! Zakaj bi se sovražila, saj sma oba pod enim Bogom in enim vladarjem! Pomisliva, da še lahko dočakamo veliko nemira in vojske, kaj bo tedaj samo Nemeč, ali samo Slovenec, ako ne boma drug drugega branila! Kako pa se boma združeno branila, če se sovražima! Kdo pa je kriv najinega sovraštva? Prvaški dohtarji, naši klerikalci, zlasti nekateri vročekrvni duhovniki in nekaj slovenskih kmetov, kateri so se nemški naučili in zdaj za to pojedajo beli kruh, ker znajo tudi drugi jezik, drugim pa ne privoščijo boljšega življenja! Zato prosim vse pametne Slovence, da vsi z menoj prosite višjo gosposko za nemško šolo, za napredno mislečo, Nemcem naklonjeno učitelje, da se bodo vsi slovenski otroci na deželi v zadnjih treh letih v takih šolah, katere so 6 razredne, v drugih pa dve leti podučevali v nemškem jeziku. Če smo glih na Slovenskem doma, pa po rodu nemškega cesarja služimo. Slovenski vojski so veliki siromaki, če nemški ne znajo, pa tudi slovenski rokodelci so pomilovanja vredni, med Nemci ne morejo dela dobiti in tudi ne kruha sprostiti. Če pa nam kdo poreče: Nemške šole ne, kaj hočete Nemci postati, materinski slovenski jezik pa hočete zavreči? Ne, ni potrebno ga zavreči, ampak tudi očetovega več ne sovraži! Če je naša mati Slovenka, naš oče pa je Nemeč, presvetli cesar in vladar namreč, ki zna devet jezikov govoriti, slovenski pa čisto nič! Zato pa se ne ponašajmo mi Slovenci proti Nemcem, ker njihov jezik je na prvem mestu naše države in tudi najdalje pride, kdor nemški zna. Zato pa te prosim, preljubi Nemeč, da mi odpustiš, če se tem kdaj razžalil! Pa saj znam, da mi boš rad odpustil, samo marsikateri tebi noče odpustiti, ker si mu imenoval grdo psovko, ker si mu rekel „vindišer trolt“, to pa je zaslužil, ker se ne da

podučiti ne o volitvah, ne o kmetijstvu, ne o znanju nemškega jezika. On misli o svoji trepasti slovenščini, da nikdo drugi ne bo zveličan kakor Slovenec, ker so ga voditelji ljudstva tako daleč zapeljali! Še celo duhovnika sem slišal v cerkvi na prižnici grometi: „Ne občujte z Nemci, ne kupujte pri Nemcih, ne podpirajte jih!“ Pa tota se mi ni dopadla, ker znam, da duhovnik ima vse narode ljubiti in v nebesa vleči in da mora med narodi delati mir, pa ne nemir in razpor. Jaz pa vsakega človeka ljubim, kupujem pa tam, kjer je boljša potrežba in boljše blago. Za kmečkega poslanca pa bi volil kmeta, ne prvaškega dohtarja, ne duhovnika, če bi mi ravno govorila, da sta kmečkega stanu. Jaz bi ju vprašal: Vi dva visoko šolana moža, odkod je človek, kakšnega rodu so vsi ljudje? Gotovo bi mi pritrnila, da smo vsi ljudje božjega rodu! Tedaj pa mi povejta, kako je v nebesih? Gotovo bi mi ne mogla povedati, ker si jih še nista skusila in tako dolgo ne bota smela biti kmečka poslanca, dokler si ne bosta skusila kmetijstva. Vi dva sta od malih nog v šolah izurjena, z dobrim napoljena, z denarjem obložena, lepo oblačena, kmet pa raztrgan in bos, od slabe hrane medel in omamljen, od dela pohabljen, s plačilom obložen in vsem podložen! Vse uboga, če ga glih tepe nadloga! Nima si s čem hrane zabeliti, ker mora to debelejšo svinjo zapeljati mesarju, to boljše kravo mora prodati, te močne vole na sejem zagnati, s temi slabimi pa še ne more orati, na vsakem koncu njave mora kopati. Konj omaguje, ker se mu hrana zmanjšuje, konj hoče zrno imeti, kmet pa nima sam še kaj mleti, celo Jud nam mora zrnje od daleč dovažati, če hočemo lačen želo-dec potolažiti. To so kmečke nadloge, katerih še dozdaj naši poslanci niso poznali! Veliko stroškov pa so nam dodali učitelji. Tem in pa duhovnikom so plačo povišali, kmeta pa zadolžili. Zato pa vse volilce opominjam: „Ako ne bote prihodnjič boljše volili, prosil bom Boga, da bo gromska strela raznesla ptujski „Narodni

dom“, na katerem prodate za polovnjak vina in 500 smotk pol štajerske dežele. Ljudstvo kriči: „V mesto nad gospodo bomo šli in jih potokli, gospoda nas odira!“ To pa ne spozna, da sam kmet kmeta v dolge zapira in če gos-pode ne bo, da on tudi ne bo imel pravice živeti. Preljubi kmeti, ko bi jaz bil več v šolo hodil, jaz bi vas znal bolje podučevati, pa sem samo tri zime v šolo hodil, poleti pa sem krave pasel in uši klal, ker starišev nisem nikdar poznal, da bi me mati iz uši oprali in oče v šolo več let poslali. Ko pa bi jaz bil sedem let v šolo hodil kakor sedajni otroci, hotel bi biti kmečki poslanec, pa ne, da bi mi mastne plačo delili. Jaz bi šel na tihem k presvitemu cesarju, tam bi vse razodel, kako je kmet siromak, duhoven pa bogat, kako velike svote nabira, vera pa zavoljo njih umira, in da bomo radi plačali dačo, da se svet vzdržuje, samo nekatere stroške naj nam olajša, naj hudodelnike ostro kaznuje, da jih ne bomo toliko redili in duhovnike le toliko plačevali, koliko jim zadostuje, preveliko bogastvo pa jih pohujšuje, verno ljudstvo pa zaničuje. Ako pa me vprašaš: „Kdo si ti, da celo duhovne opominjaš?“ Na to ti rečem, da sem si od sv. Janeza Krstnika vzel zgled, ki si je upal celo kralju Herodu njegove pregrehe očitati. Zdjaj pa ti jaz naštejem nekaj tvojih pregeh! Kdo pa tebe za posvetnega poslanca kliče? Nihče! Denar te miče! Kdo je kriv, da se tempelj sv. vere podira? Kdo je kriv, da se sedajna cerkev slači, duhovnik pa svojo možno tlač? Kdo je kriv, da ljudstvo ne veruje duhovnu, ki premalo podučuje, veliko pa pohujšuje? Telesna dobra dela so: Bolnike obiskovati, mrtve pokopavati, revne oblačiti, lačne nasičevati. Kdo pa bolnikov ne obiskuje? Tisti, ki peš rad na spoved ne gre. Kdo pa mrtvih ne pokapa? Tisti, ki za malo plačilo na pokopališče ne gre. Če ni vsaka stopinja s kronami poflajštrana in posuta, pa sma rajši doma dobro obuta. Kdo pa nagih ne oblači? Tisti, ki ima lepo suknjo, pa še hoče, da bi mu ubogi farani

Misijon.

Pohorjanci so živeli srečno in zadovoljno v strahu božjem in ljubi Zveličar, če bi bil med nje prišel, gotovo bi bil zadovoljen s svojimi ovčicami. Če se je tudi sem ter tje pripetilo, da so kmetje ob nedeljah seno spravljali na dom, kadar je huda nevihta pretila, če tudi je včasih mladina zaplesala, ko tega cerkev ne rada vidi, če tudi je sem ter tje mežnar v krstne bukve mogel zapisati samo ime matere in otroka, vzlic vsemu temu niso nebesa dol padla, gore jih niso zasipale in stari župnik, ki je že do cela poznal svoje farane, tudi ni bil jezen.

Toda, pritepel se je hudir v to srečno faro in božji mir, ki je tukaj vladal, mu ni ugajal. Črez nekoliko tednov so Pohorjanci pokopali svojega preljubega starega župnika. Njegov naslednik je bil čmerikav, siten mož. Nikdo ga ni poznal in tudi čisto drugače je govoril k svojim faranom. Govoril je pač samo za ušesa, za srce pa ne. Prejšnji prijazni župnik jim je vedno pripovedoval, kako je ljubi Bog neskončno milosrčen, dobrotljiv in usmiljen, kako rad prizanaša svojim otrokom, kako rad odpušča skesanim dušam, kako tolaži potre in nesrečne. Mladi in stari so mu že od daleč hiteli nasproti, če so ga kje videli. Gospod fajmošter so znali z vsakim toli prijazno, po očetovski govoriti. Novi župnik pa je vedno pridigoval le o hudirju, o peklju in večnih kaznih. Otroci so se ga bali

in stari mu tudi niso zaupali, ker jim je vsako malenkost očital kot smrten greh in ker je bil tudi v svojem obnašanju in govorjenju za nje tako tuj.

Fante so bili prvi, ki so ga zapustili. Na kegljišču je bilo bolj veselo kakor poslušati kričanje in očitanje župnikovo ob nedeljah. Na mesto, da bi šli v cerkev, so zapravljali denar. Kmalu je to župnik Andraž — tako mu je bilo ime — zapazil in debelo pismo poslal škofu in prosil za te brezverce za — misijon. Ves čas, ko je ranjki stari župnik bil med njimi, ni bilo misijona in zato so Pohorjanci tako opešali v veri. To je pisal škofu in ta je dovolil misijon.

Kmalu potem je bil škof čitati na cerkvenih vratih, da bodo na Pohorje prišli misijonarji. Pridige bodo za dekleta, fante, može in žene. Vsak, kdor se bo sv. misijona pridno vdeleževal, dobi odpustek 300 dni. Ljudje so šli k mežnarju vprašati, kaj da je to odpustek, pokojni župnik jim o tem nikdar ni pravil.

Mežnar pa je rekel: „Glejte, med tem časom, ko imate odpustek, smete storiti, kaj hočete, ni greh“ Stari Kovačev Tone pa je rekel: „Ta je najbrže bosa! Ako bi kradel in ropal, to naj bi se Bogu dopadlo, naj bi bilo brez greha? To se vendar ne vjema!“

Pohorjanci so jako radovedno pričakovali misijonare. To so gotovo čudno sveti očete, so si vsi mislili. Saj so slišali, kaj vse trpijo v daljnih krajih, kjer označujejo divjakom luč sv. vere. Pa, saj divjakov na Pohorju ni, kaj le hočejo tam?

Misijonarji so prišli in prva pridiga je bila za de-

kleta. Cerkev je bila do zadnjega kotička natlačena, iz oddaljenih planin so prišla dekleta, da poslušajo božjo besedo. Ti sveti može bodo gotovo pridigovali o prečisti Devici, kako je milostiva in usmiljena do skesanih grešnikov in zgrevanih grešnic in gotovo jim bodo tuji misijonarji tudi povedali, kaj naj storijo, da bodo enkrat verne, pridne matere, da bodo živele čisto in pobožno Mariji na čast.

In ta misijonar je vam znal pridigovati! To je bila čisto drugačinska pridiga kakor župnika Andraža. Kako so ga solze oblike, ko je govoril o trpljenju in grenki smrti našega Zveličarja in tudi poslušalke so se razjokale. „Mati božja, pomagaj nam!“ so zdihovala dekleta. Kako se je misijonar še le solzil, ki je opisaval trpljenje tistih v peklju, ki niso več nedolžne, sam anđelj mu je baje v sanjah pokazal neskončne globočine pekla. Še-le proti večeru je prenehal misijonar. Po pridigi podale so se tiho in blede domov. Tako so bile zamisljene, da se fanti niso niti upali jih nagovoriti ali se z njimi pošaliti kakor kedaj prej! Vedno so se dekletom po ušesih donele strašne misijonarjeve besede: „Poboljšajte se, delajte pokoro! Joj vam, nečistnice, ako se le kolkaj spozabite. Trikrat joj in gorj! sadu vašega grešnega telesa, bolje bi bilo, da ne bi bile rojene!“

Ko so zadnje odšle, prišla je iz cerkve Veselčeva Zalika. Počasi je stopala, blede ko stena, upalega lica kakor kaka stara mamica. Včeraj, ja se pred pridigo je bila brhka, zala in rada je slišala, če so ljudje o nji govorili: „Devet far nima takega dekleta!“ Poleg

